

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 2. 11. 2018 r.

VII.510.64.2018.AJK

BIURO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
Wpłynęło dnia 5. XI. 10
Nr 205P 715-33/16

**Pan
Przemysław W. Radzik
Zastępca Rzecznika
Dyscyplinarnego Sędziów
Sądów Powszechnych**

Krajowa Rada Sądownictwa
ul. Rakowiecka 30
02-528 Warszawa

szanowny Panie

Rzecznik Praw Obywatelskich podjął z własnej inicjatywy sprawę dotyczącą wszczęcia przez Pana Rzecznika postępowania wyjaśniającego wobec sędzi Moniki Frackowiak w związku jej publicznym wystąpieniem w stroju urzędowym sędziego w postaci togi i łańcucha z wizerunkiem orła podczas symulacji rozprawy sądowej na festiwalu Pol`and`Rock¹. Z informacji przekazanych Rzecznikowi wiadomo, że analogiczne postępowanie zostało wszczęte wobec sędziego Arkadiusza Krupy. Z uwagi na powyższe pozwalam sobie przedstawić Panu Rzecznikowi następujące uwagi.

W pierwszej kolejności pragnę zauważyć, iż działania wskazanych sędziów miały na celu zaznajomienie uczestników i widzów symulacji o której mowa powyżej z instytucją sądu, zasadami zachowania oraz prawami, jakie przysługują nam podczas rozprawy. Z powyższego wynika zatem, iż akcja ta miała charakter edukacyjny, a wskazani sędziowie brali w niej udział w celu społecznym. Przykładem wykorzystania tej metody na szeroką

¹ Por. informacja prasowa: *Sędziowie uczyli młodzież, będą się tłumaczyć*. <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/sedziowie-krupa-i-frackowiak-wezwani-przez-rzecznika-dyscyplinarnego,879036.html> z dnia 28.10.2018 r., data ostatniego dostępu: 29.10.2018 r.

skalę jest choćby cieszący się popularnością wśród widzów serial telewizyjny „Sędzia Anna Maria Wesołowska”, którego każdy odcinek przedstawia symulację sprawy sądowej na określony temat. Serial ten szerzy wiedzę na tematy prawne, uświadamia i stara się przybliżyć obywatelom problematykę wymiaru sprawiedliwości².

Pragnę przy tym zwrócić uwagę Pana Rzecznika na fakt, iż również w ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości „podnoszenie świadomości prawnej powinno być nieodzownym elementem kształcenia młodych Polaków. Dlatego Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało koncepcję przedsięwzięcia edukacyjnego dla młodzieży „Dzień z prawem – w sądzie”, do którego mogą włączyć się wszystkie sądy rejonowe i okręgowe w całym kraju”³.

Przykłady te pokazują, że symulacja rozpraw sądowych jest powszechnie wykorzystywana w celach edukacyjnych. Udział w symulacji rozpraw sądowych pomaga m.in. zrozumieć rolę sądu w demokratycznym państwie prawa. Tego rodzaju wiedza potrzebna jest każdemu obywatelowi, także po to, by jeśli w swoim życiu zetknie się z sądem, lepiej rozumiał jego pracę⁴.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich negatywnym skutkiem wezwania sędzi M. Frąckowiak oraz sędziego A. Krupy do złożenia wyjaśnień w ramach postępowania wyjaśniającego w przedmiotowej sprawie może być wywołanie wśród przedstawicieli profesji prawniczej tzw. „efektu mrożącego”, polegającego na wywołaniu w nich obaw związanych z zaangażowaniem się w akcje edukacyjne dotyczące zasad funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, z uwagi na możliwość wszczynania wobec nich postępowań wyjaśniających w tym zakresie.

Niezależnie od powyższego, pragnę wyrazić wątpliwości, co do żadanego przez Pana Rzecznika zakresu informacji w ramach postępowania wyjaśniającego prowadzonego wobec sędzi M. Frąckowiak. W piśmie z dnia 11 października 2018 r. (sprawa o sygn. RDSP 714-61/18) zwrócił się Pan do Prezesa Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto

² Por. Ł. Bojarski, dr B. Namysłowska-Gabrysiak, *Symulacja rozpraw sądowych jako metoda edukacyjna, Materiały do przygotowania i przeprowadzenia symulacji.*, Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych, Warszawa 2008 r., materiał dostępny pod adresem internetowym: <http://www.fupp.org.pl/down/symulacja.pdf>, data ostatniego dostępu; 29.10.2018 r., s. 4

³ Por. Nowy projekt edukacyjny Ministerstwa Sprawiedliwości: „Dzień z prawem – w sądzie” z dnia 11.09.2018 r., materiał dostępny pod adresem: <https://www.ms.gov.pl/pl/informacje/news,11719,nowy-projekt-edukacyjny-ministerstwa.html>, data ostatniego dostępu; 29.10.2018 r.

⁴ Por. Ł. Bojarski, dr B. Namysłowska-Gabrysiak, *op. cit.*, s. 8.

i Wilda w Poznaniu o opinię służbową prezesa sądu wobec sędzi M. Frąckowiak, informacji na temat stabilności orzecznictwa tej sędzi, nadesłanie kontrolki uzasadnień sporządzonych przez wskazaną sędzię oraz zapytań związanych z ewentualnym stwierdzeniem przewlekłości prowadzonych przez nią postępowań.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, zbierane przez Pana Rzecznika informacje wykraczają w oczywisty sposób poza zakres przedmiotowy prowadzonego postępowania wyjaśniającego i prowadzą niejako do zbierania informacji „na zapas i na wszelki wypadek” w celu znalezienie ewentualnego uchybienia w zachowaniu wskazanej sędzi, które mogłoby stanowić podstawę do postawienia jej zarzutu popełnienia deliktu dyscyplinarnego. Takie zachowanie jest krytycznie oceniane m.in. w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, który stwierdza, że „naruszenie autonomii informacyjnej poprzez żądanie niekoniecznych, lecz wygodnych dla władzy publicznej informacji jest typowym dla czasów współczesnych instrumentem, po który władza publiczna chętnie sięga i dzięki któremu uzyskuje potwierdzenie swej pozycji wobec jednostki” (wyrok TK z dnia 20 listopada 2002 r., K 41/02, OTK-A 2002, Nr 6, poz. 83).

Z uwagi na powyższe pragnę przypomnieć uprzejmie, iż **przedmiotem czynności wyjaśniających jest wyłącznie potwierdzenie informacji o ewentualnym popełnieniu deliktu dyscyplinarnego, służą one więc wyłącznie temu, aby zapobiec podejmowaniu zbędnych postępowań dyscyplinarnych.**

Zgodnie z art. 114 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23 ze zm.), rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności wyjaśniające po wstępnym ustaleniu okoliczności koniecznych dla stwierdzenia znamion przewinienia dyscyplinarnego. Czynności te powinny być przeprowadzone w terminie trzydziestu dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez rzecznika dyscyplinarnego. Rzecznik dyscyplinarny w ramach czynności wyjaśniających może wezwać sędziego do złożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego przedmiotu tych czynności, w terminie czternastu dni od dnia otrzymania wezwania. Rzecznik dyscyplinarny może również odebrać od sędziego oświadczenie ustne. Niezłożenie oświadczenia przez sędziego nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania (art. 114 § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych). Z art. 114 § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych wynika natomiast, że jeżeli po przeprowadzeniu

czynności wyjaśniających zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne i sporządza zarzuty dyscyplinarne na piśmie.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958 ze zm.), zwracam się do Pana Rzecznika z prośbą o wskazanie, jakie przesłanki przemawiały za wszczęciem i prowadzeniem czynności wobec sędzi M. Frąckowiak oraz sędziego A. Krupy. Ponadto, proszę uprzejmie Pana Rzecznika o wskazanie podstawy prawnej zbierania w ramach postępowania wyjaśniającego o sygn. RDSP 714-61/18 informacji wykraczających poza zakres przedmiotowy tego postępowania.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Do wiadomości:

Pan
Wojciech Wieczorkowski
Prezes Sądu Rejonowego
Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu
Sąd Rejonowy Poznań
– Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu
Al. Marcinkowskiego 32
61-745 Poznań